

1934

Anul I

1930

No. 5-6-7

VIAȚA Săceleană

„Revistă cultural-informativă”

Cuprinsul:

- Brânduș Gh : Reamintiri (urmare)
Lepedeanu D: Tendințele de evoluție social-economic a Săcelelor.
Butu Ioan; Nicolae Popeea episcop de Caransebeș.
Ghelase Ion; Importanța și problema transporturilor față de producțiune
Moisiu N; O! sfânt copil (poezie)
Cârnu R; Sentimentul religios la mocanii Săceleni
Stroe Militaru AI; Drumul oilor mocănești
Roșculeț M; Tendința de modernizare a mocanilor
Popea N; Omul și viața lui (poezie)
Verzea N; Din sânul naturii
C. I, Importanța și puterea cooperăției.
Scrisori vechi, Folklor, Bibliografie, Știri, etc. etc.

Apare la Satulung - Săcele - Brașov

Viața Săceleană

apare sub conducerea unui comitet

Redacția și Administrația; Satulung-Săcele-Brașov Șos. Reg. Ferdinand 801	(Abonamente:	
		Pentru un an	80 lei
		„ 1/2 an	50 lei
	(Pentru instituții și autorități 160 lei	

Colaboratorii revistei:

Bran-Lemeny I. Al., Brândus Gh. Ing., Butu Ioan, Cârnu Romulus, Costin Lucian, Dr. Cruceanu Gh., Ghe-lase Ioan, Iordache Ioan, Lepedeanu Dumitru, Mari-escu Iosif, Mureșeanu A., Moisiu N. Pirnea I., Roșcu-leț M., Soricu I. U., Stroe-Militaru Al., Tudoran Victor, Verzea Nicolae.

Coloanele revistei „Viața Săceleană” rămân deschise tu-turor aceloră, care prin articolele lor înțeleg să contribuie la binele și progresul acestor sate,

Pentru abonați, cititori și colaboratori,

- Domnii cari nu sunt abonați și rețin primul număr trimis de noi, se consideră abonați pe tot anul.
- Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază
- Articolele referitoare la Săcele, vor fi preferate.
- Toate cărțile și revistele primite la redacție vor i amintile.

Viața Săceleană

Apare sub conducerea unui comitet

Redacția și A-fia: Șos. ... 801 (Satu Lung-Brașov)

REAMINTIRI

(Urmare)

În legătură cu oieritul care ne favorizase foarte bine la cunoașterea celor mai bune specii de lână, n'ar fi fost o mare greutate ca unii din cei plecași pe drumul școlii, să se destineze studiului textilăriei. Și am fi ridicat noi isvoarele de viață ale văilor sălbatice pe unde trecem cu turmele spre munți, nelăsând drum liber tuturor străinilor cari s'au bucurat de regimul special al protejerii industriei naționale, care prin multe s'a dovedit apoi a nu prea fi națională. Mi aduc și acum aminte ca prin vis de lecția de Geografie din slasa III-a primară pe care o făceam după cartea harnicului D. Dogaru. Când în cuprinsul județului Brașov venia vorba de Săcele, reciteam cu o nespasă mândrie pasagiul următor: femeile săcelene lucrează dimii foarte trainice, cari sunt renumite până în mari depărtări. Era o frază pe cari o rostiam papagalicește dar cu o mândrie oarecare în suflet. Dar ce folos de trăinicia dimiilor și hărnicia femeilor, dacă aceste calități întrunite, n'au fost speculate. Pe acea vreme, cu 15-20 de ani în urmă, se exercita într'adevăr în mare măsură acest ram al micii industriei. Orice țaran din județele limitrofe Brașovului, ținea cu orice preț să se îmbrace cu dimie mocănească și tot asemenea era tendința și în țara românească, unde vestitele bălciuri anuale aveau raionul lor special, expuse cu produse săcelenești. Ecoul acesta al durabilității dimiei se mai păstrează și astăzi. Dar prin concurența marelui industriei a dispărut dimia însăși. Cine să mai lucreze pe de gratis, numai pentru bunul renume al trăinicieii?

Nimeni nu s'a gândit deci, ce s'ar fi putut face cu aceste produse, concentrând în mare producția lor. Trebuie să accentuăm pe această concentrare. O concentrare în mare, bazată pe diviziunea muncii și pe posibilitatea variației speciilor și calităților. Accentuarea o fac pentru că mai cred unii că se poate reinvia această ocupațiune numai prin trecerea ei la răsboaie mecanice. Adecă să mai plasese fiecare producător încă câteva sute de mii de lei într'un război cu mecanisme, pentru ca să îngreueze prețul de astăzi și prin

cota de amortisare a războiului. Reînviere nu, acum poate nici chiar reorganizare, Reînvierea poate ar fi fost odată posibilă. Christos însuși n'a înviat decât o singură dată; cine a apucat să creadă în această înviere, s'a mântuit și mântuit a rămas; celce n'a crezut poate să nu mai stepte a doa sa înviere. Iarăș n'am putut prinde momentul prielnic pentruca printr'o concentrare de acțiuni să fi putut da naștere în cel mai adevărat înțeles al cuvântului, la ceea ce în actuala epocă se numește: integrarea producțiunii.

Ce moment prielnic ne-ar fi favorizat, începând două ramuri de industrie, atunci orice industrie în țara românească era în fașe sau chiar neexistentă și legăturile comerciale cu streinătatea așa de grele.

Toate calitățile noastre atavice s'au manifestat fructuos atâta timp cât vremea le-a favorizat. Imediat însă ce timpul și-a întors mila, ele au rămas neputincioase, Concursul studiat al celor ce erau datori să-l dea, a lipsit. Și nu numai concursul în vederea întâmpinării dificultăților viitoare, ci chiar absența desăvârșită în privința prezentului. Pe lângă paradoxele pe cari le-am înșirat până aici, merită să subliniem încă unul ca o pecelluire definitivă a absenței metodei și spiritului de organizare. În Săcele o populație întregă se ocupă cu fabricarea dimiei. Muncă grea și care consumă cu energie umană prețioasă. Nici un Român nu posedă însă mașină de tors sau pentru caer. Această îndeletnicire se concentrase în mâna Ungurilor, cari văzuseră ce bine se poate câștiga exploatând-o. Găci se câștiga pe două căi: și prin plată directă luată și prin scuturătură indirectă. Un isvor de apă captat, cu bunavoința autorităților mâna mașinile făcând să jăcănească roțile cari ascultau de comandă ungurească, dar în sală se întrecea glasul românesc al uneia sau alteia dintre Românce, sforșându-se să dovediască că al eie rândul.

Aceste întreprinderi au progresat. Unele au devenit astăzi curate fabrici de tricotaje. Dar le stăpânesc cu desăvârșire alții decât localnicii.

În fața acestei situații cangrenată prin greșeli inițiale, nici nu e de mirare, că de multă vreme, a început exodul Românilor și emigrarea lor din Săcele. Și numai astfel se explică de ce au fost așa de ușor tentați să ia calea Dobrogeii și a altor regiuni ale țării românești, în decursul celor 50 de ani din urmă. Era atmosfera sufocantă ce se crease în Săcele vieții economice românești și mirajul unui trai mai liniștit ce-l ofereau alte ținuturi din belșug,

(Sfârșit)

Sibiu la 26-III-930

ING. GH. BRÂNDUȘ

Tendințele de evoluție social-economică a Săcelelor

N'am pretenția să fac profeții relativ la viitorul Săcelelor noastre pentru că viitorul este prin definiție nesigur și orice încercare de scontare a lui poate fi confirmată sau nu de evenimente. Totuși se pot degaja unele tendințe de orientare nouă în ceea ce privește ocupația românilor seceleni, tendințe cari dacă se vor executa și vor continua vor schimba cadrul actual social economic al vieții lor.

Au dovedit unii fii ai Săcelelor cu date și documente despre situația de înflorire și progres ce au cunoscut-o aceste sate în cursul istoriei.

Și e probabil că arhivele prăfuite ale Ardealului și ale vechiului regat nu și-au spus ultimul cuvânt în această privință.

Un lucru e sigur: că epoca ce a precedat cu 60 de ani celei actuale a însemnat o epocă de belșug și bună stare pentru Săcele și săceleni. Nu suntem dintre pesimiștii cari îmbătându-se în fața unui apus de soare nu mai sunt capabili de senzații când soarele e la Zenith. Nu glorificăm trecutul moșilor noștri numai pentru că-l vedem strecurat și idealizat prin atâta timp ci pentru că el a fost o reală epocă de propășire economică și socială în comparație cu cea de astăzi.

Origina Săcelelor noastre se pierde în negura trecutului și n'a reușit nimeni să o fixeze în timp. Poate că am deslega atunci și problema care se pune în legătură cu ea, anume a elementelor ce au determinat situarea lor în actualele hotare. Probabil că factorul siguranță, care în vechime era cel mai hotărâtor la fixarea în spațiu a unei colectivități, a jucat rolul cel mai însemnat atunci când strămoșii noștri și-au ales aceste locuri pentru stabilirea gospodăriilor lor. Aceasta este concluzia care se impune dealtfel atunci când cercetăm funcțiunea ce au avut-o Săcelele. Căci aceste sate nu erau pentru mocani locurile unde își câștigau existența, ci așezările unde își puteau lăsa familiile și conserva averile într-o mai mare siguranță. Și multe familii săcelene sunt urmașii celor ce s'au refugiat din Țările Românești, fie din cauza războaielor fie din cauza boerilor.

Stabiliți în acest ospitalier colț al Carpaților, mocanii săceleni au invadat câmpiile țărilor dela gurile Dunării cu turmele lor, ajungând în urma unei expansiuni lente până dincolo de Nistru în Crimeea și trecând Dunărea pe pământ turcesc. A fost vremea cea mai frumoasă din trecutul acestor minunați rătăcitori, purtătorii unui frumos grai românesc, căci meseria lor era forma cea mai lesnicioasă și rentabilă

de întrebuințare a imenselor suprafețe cari nu cunoșteau ascuțișul plugului.

Dar este o lege fatală în dinamica socială, conform căreia formele vechi de economie trebuie să se retragă din fața mijloacelor mai rentabile și mai moderne de valorificare a naturii. Agricultură care reprezintă o formă mai rentabilă de utilizare a pământului a luat încetul cu încetul în exploatare câmpiile în cari odinioară se înfundau turmele de oi, iar marea reformă de fracționare a moșiilor a făcut aproape imposibilă această ocupație.

Desigur că prima lovitură s'a dat mocanilor prin tratatul dela Adrianopole din 1829, când s-a dat libertate Țărilor Românești să-și comercializeze cerealele, deschizându-se strămtorile Bosfor și Dardanele ceea ce a avut drept rezultat extindere a culturii cerealelor de pășune. Transformarea nu s'a petrecut brusc; ea s'a continuat într'un tempo destul de rar mai ales datorită faptului că comerțul nostru de cereale nu avea o organizație nimerită și nici mijloacele de finanțare pentru cari trebuia să ne adresăm caselor străine belgiene sau olandeze.

Dar oricum s'a operat evoluția, astăzi efectul este că mocanii săceleni nu mai au o profesiune definitivă, căci oeritul a rămas meseria câtorva cari mai au încă îndrăzneala să lupte cu un cadru economic care-i elimină.

În asemenea împrejurări se pune cu îngrijorare problema existenței Săcelelor și întrebarea dacă săcelenii s'au acomodat pasului vremii; dacă au găsit o nouă orientare părăsind forțat drumul bătătorit de strămoșii lor? Trebuie să recunoaștem dela început că dacă problema nu s'a pus în mod public decât cam de 20 de ani, ea a fost simțită și a trebuit să fie rezolvată sporadic de familii de mocani, cari au avut nenorocirea să fie mai curând loviți de soartă de cât alții. Astfel ciobani concediași de stăpânii lor, cari își restrângeau numărul oilor, au fost printre cei dintâi cari au simțit-o. Cum au căutat ei să-și câștige existența?

În primele timpuri mulți și-au vândut ce mai aveau și au plecat cu familiile în Țara Românească, unde găseau un petec de pământ, s'au au colonizat Dobrogea unde de altfel pătrunseseră de mult cu turmele de oi. Mulți feciori de mocani s-au însurat cu „cojenee“ și multe familii sau așezat în Bărrăgan, iar alții au devenit primii pioneri ai unui comerț românesc.

Mai recent înainte de Războiu, când industria cerea brațe de muncă, unii din săceleni s'au stabilit în satele ce se înșiră dealungul Prahovei cari de altfel se pare că au fost fondate tot de mocani. Cei mai bogași după ce și-au vândut oile s'au stabilit ca mari negustori în centrele mai însemnate din Mun-

tenia. De altfel spiritul comercial s'a manifestat de mult la mocani, căci unii practicau comerțul concomitent cu oeritul.

Afară de negustorii stabili mai erau negustorii de brașovenii, cari realizau câștiguri fabuloase la târgurile de țară din Muntenia. Care mocan nu pomeneste de câte o întâmplare de la târgul din Călărașiunde mergeau cu ghebele și cojoacele făcute de ei și pânzele țesute de mocance. Era o ocupație a cărei poezie, nouă celor tineri ne scapă, dar pe care o bănuim din nostalgia bătrânilor noștri atunci când le trezește trecutul.

Cam acestea au fost soluțiile pe cari le-au adoptat săcelenii în cursul procesului de depecorare înainte de Răsboiu.

(Va urma)

D. Lepedeanu

NICOLAE POPEA

(Episcop de Caransebeș)

Nicolae Popea episcop al diecesei de Caransebeș s'a născut la 17 Februarie 1826 în com. Satulung, comitatul Brașovului. Părinții săi au fost Neagoe Popea, paroh ortodox, român și Voica născută Verzea Popovici, ambii din Satulung. Școalele normale și gramaticale le-a absolvit în Brașov între anii 1833-1840, iar în anul 1841 și 1842 a studiat poezia și anul prim de filozofie la școalele din Blaj, apoi de la anul 1843 până la 1846 a studiat anul al doilea de filozofie și drepturile la liceul din Cluj. După terminarea cursurilor dela Cluj s'a înscris la Universitatea din Viena, unde a studiat teologia pe care o termină în anul 1848.

Dela 1849 la 1850 el intră ca practicant la guvernul țării în Sibiu. Dela 1850 la 1952 este concepist la pretura din Deva, iar între anii 1852-1854 ocupă postul de actuar iar mai târziu adjunct la pretura și judecătoria din Șomcuța-mare.

După moartea d-rului Grigore Pantazi a fost luat de către mitropolitul Andrei Șaguna ca secretar. La organizarea consistoriului pe bazele statutului organic, mitropolitul Șaguna, îl numi vicariu arhiepiscopesc în anul 1870, iar un an mai târziu (1871)—după ce jucase un rol politic în dietele Ardelene și în senatul din Viena—archimandrit. Ca vicariu arhiepiscopesc el a condus archidieceasa Transilvaniei în două rânduri: după moartea mitropolitului Șaguna și după trecerea mitropolitului Procopiu Ivașcovici la scaunul mitropolitan sârbesc din Carloviț.

În ziua de 27 Martie 1889 a fost ales, iar în 11 Iunie acelaș an a fost chirotonit, de episcop al diecesei de Caransebeș.

Încă de pe când era student se ocupa foarte mult cu literatura și pe acest tărâm activitatea sa a fost destul de rodnică. În anul 1846 împreună cu Al. Papiu Ilarian a înființat și redactat o foaie săptămânală, manuscrisă „Aurora” sau „Zorile”, poate cea dintâi încercare română de felul acesta. În același timp—pentru a da posibilitatea românilor cari nu știau românește să cunoască mai de aproape limba maternă—a înființat, tot cu sprijinul lui Papiu Ilarian, *Societatea literară a tinerilor studenți*, prima societate de acest fel. Pe lângă aceasta el s'a manifestat și ca scriitor talentat. „Vechea mitropolie a Românilor din Ungaria și Transilvania”, „Viața lui Șaguna” (1879) o serie de documente apărute sub titlul „Memorialul mitropolitului Andrei Șaguna” (1889) și alte lucrări sunt roadele muncii sale. Pentru meritele sale literare, Academia Română din București l-a ales ca membru în anul 1900, fiind vorba de recepțiune în prezența și sub președinția regelui Carol I.

Între anii 1863-1865 a fost deputat în senatul imperial și în dieta Transilvană din Sibiu. A fost unul dintre inițiatorii și fondatorii Asociației Transilvane și președinte al Comitetului național român din Transilvania. În 1881 a convocat adunarea națională pe care a prezidat-o și în care a fost ales președinte al Comitetului național român din Transilvania și Ungaria. A fost membru fondator al societății pentru crearea unui fond de teatru român; membru al reuniunii române agronomice din comitatul Sibiului și membru al reuniunii învățătorilor din dieceza Caransebeșului. Moare la Caransebeș în anul 1908.

Toată viața—episcopul Popea—ș'a închinat-o neamului, luptând continuu pentru păstrarea limbii române și pentru lăfșirea spiritului național acolo, unde prigonirile maghiare—cari tindeau la desnaționalizarea românilor—isbutise să-și culeagă roadele. Ungurii l-au urât, căci vedeau în el un bun apărător al cauzelor românești și o piedică de neînving în acțiunea lor de desnaționalizare. Amenințările maghiarilor l-au urmărit continuu, ba chiar era să fie bătut pe când era student la Cluj—pentru că făcuse o cuvântare în limba rămană, la moartea unui coleg al său. Iată cum episcopul Popea povestește această întâmplare în „Memorialul lui Șaguna” Tom. I pag. 40-41:

„Și atunci (1840) ca și astăzi înmormântările studenților se făceau cu pompă, fiindu-se cuvântări la mormânt dară numai în limba maghiară.... Se întâmplă însă că muri un român, jurist în anul din urmă anume Iuliu Mihali, fiul protopopului, mai târziu canonicul din Blaj, un tânăr brav și eminent. Entuziasmași în gradul suprem, Românii hotărâră ca de astă dată să se țină cuvântare și în limba românească la mormântul lui, căzând soarta de orator pe cel ce scrie aceste (ep. Popea). Dară ce să vedeși, un murmur, șuerături, un

sgomot teribil din partea Maghiarilor se născu la auzul celor dintâi cuvinte românești dând năvală asupra cuvântătorului ca să-i smucească cuvântarea din mână. Românii însă nu stătură cu minile în sân. „Nu lăsați mă! Pe ei mă! fu răspunsul din partea Românilor cari ca niscu lei se repeziră asupra mulțimii și înjurând, bufnind și răsturnând ca un zid se postară împrejurul oratorului îmbărbătându-l să-și continue vorbirea. Atunci am văzut ce putere magică, covârșitoare poate produce o însuflețire la moment încât și munții încă e în stare să-i răstoarne. Oratorul deși întrerupt de câteva ori a scăpat totuși în pace împreună cu cuvântarea sa, petrecându-l ca o gardă toți Românii la cuartir și scutindu-l astfel de amenințările Maghiarilor, cari în furia lor voiau să-l bată și să-i iee cuvântarea, pe cale“.

Pentru toate câte a făcut, pentru păstrarea linbei românești, pentru luptele duse ca să înrădăcineze sentimentul național în sufletul românilor—prin dese conferințe ce ținea la societatea literară a tinerilor studenți—pentru curajul și mândria cu care—sub privirile cu ascuțiș de săbii ale maghiarilor—luptă pentru cauza românismului, este datoria noastră, de români și de săceleni, să ne închinăm cu pioasă recunoștință memoriei aceluia care a fost Nicolae Popea episcop al arhidiecesei de Caransebeș.

Ioan Butu

Importanța și problema transporturilor față de producțiune

Transportul este strâns legat de viața intima a indivizilor. În orice acțiune economică intelectuală avem nevoie de transport. *Gustav Kahu* socotește că la baza evoluției transportului e acțiunea economică, e existența individului. Transporturile însoțesc viața economică omenească în toate fazele ei de dezvoltare. Este o corelațiune vădită între transporturi și diferite faze ale vieții economice.

Ceeace a determinat pe indivizi să cucerească Indiile și să le cunoască, a fost desigur practicarea transporturilor, cari sunt de o importanță universală. Definiția clasică a profesorului *Von der Borgh* este Transporturile fiind mișcarea în spațiu a oamenilor, a bunurilor și a știrilor. Transportul este un mijloc, nu un scop, este complimentul vieții economice în sine, el tinde să suprimă distanțele. Intreagă viața omenească s'ar opri dacă n'ar fi transportul, nu s'ar putea face schimb de idei. Știm că schimbul din cele mai vechi timpuri în toate epocile a fost condiția firească evoluției omenirii. Schimbul - geneză a societăților omenești nu s'a mîrginit numai la fapte de ordin economic, dar a fost și cel mai hotărâtor agent a eliberării intelectuale ale popoarelor prin comunicarea ideilor și progreselor realizate. Această necesară manifestare a genului uman n'ar fi fost cu puțință fără existența mijloacelor de transmitere, a liniilor de comunicație maritime fluviale și terestre. Bunuri naturale inepuizabile inpropriei oricărei servituți; drumurile și canalele maritime au fost destinate uzului comun și în deplină paritate de drepturi tuturor popoarelor. Stăpînirea și folosința lor a adus mărire și bogăție. Pierderea lor a grăbit deplasarea centrelor comerciale și a adus ruina și decadența statelor. Lumea veche chiar și statele moderne n'au înțeles importanța și rolul căilor de comunicație în legile și principiile interdependenței economice politice. Pentru a concretiza și mai mult desăvârșita importanță a transporturilor constatăm că sute de veacuri pacea lumii a fost periodic turburată pentru dominația exclusivă a mărilor și drumurilor comerciale. Dacă în epoca romană, navigațiunea pe mări și fluvii s'a bucurat de o libertate impusă de concepția juridică atât de minunată a acestui popor în ceea ce privește folosința comună a tuturor apelor naturii, aceasta a fost de fapt o simplă relativitate. Lumea veche, Chinezii, Grecii, Fenicienii sunt grupați în jurul unor căi de comunicație naturale. Fenicienii sunt cei cari au câștigat meritul în materie de navigație. Progresul omenirii are o legătură indisolubilă cu progresul transporturilor care a ajutat viața economică, nu se poate concepe o producție economică fără

transporturi. Numai în timpurile vechi când era autoconsumația transporturile aveau o importanță mai mică, imediat ce-a intervenit schimbul având o importanță covârșitoare. Producțiunea va fi cu atât mai eficientă cu cât transportul instalațiilor și materiilor prime vor fi mai eficiente, cu cât lucrătorii vor avea mijloace de transport mai ușoare. Producțiunea fie ea oricât de perfectă oricât de eficientă nu poate rămâne înmagazinată în fabrică, ea trebuie trimisă în consumația interioară sau exterioară cu ajutorul mijloacelor de comunicație. Marfa produsă va parveni cu atât mai eficientă consumatorului cu cât transportul ei se va face mai comod mai eficient și cu cea mai mare regularitate spre a corespunde la timp cererilor. Elementul cel mai esențial pentru ca o întreprindere să fie viabilă să prospere și să se desvolte este elementul transport ușor, sigur și eficient. Viața unei întreprinderi este legată de acest element esențial. Țările cele mai industriale din Europa sunt brăzdate cu canale artificiale de navigație ca pânzele de paianjen putând lupta cu concurența străină tocmai din cauza facilității și ușurinței transporturilor produselor industriale.

Să vedem cum se prezintă problema transporturilor la noi. România înainte de războiu era o țară eminentemente agricolă. Deși înainte de războiu când exista marea proprietate producția era în plină eflorescență totuși nu era la înălțimea cuvenită, fiindcă lipseau mijloacele de comunicație sau cele existente erau imperfecte, apoi nu existau magazinele necesare de întreprindere și astfel produsele erau expuse intemperțiilor sub cerul liber pe platformul porturilor până ce le venea rândul să fie încărcate cu spinarea în mod primitiv și rudimentar fiindcă nu exista instalațiunile tehnice. Din aceste cauze beneficiul nu era cum ar fi trebuit fiindcă produsele necesitau cheltueli mari. Înainte de războiu se începuse studiarea construcția de magazine în porturi etc..... Însă războiul a schimbat integral situației țării noastre. Insuficiența mijloacelor de comunicație s'a afirmat apreciabil prin alipirea la patria noastră, a provinciilor desrobite, prin parcelarea pământului la locuitori, schimbându-se astfel caracterul țării noastre înainte agricolă acum mergând cu pași repezi către o dezvoltare industrială și astfel elementul vital al producției transporturile a suferit o diminuare din cauza războiului neputând corespunde nevoilor necesitate de industrie.

Canale de navigație pentru scurgere la Dunăre a produselor din ținuturile alipite nu avem, există în alte țări. Soluția ce-ar părea că rezolvă această situație dificilă țării noastre, ar fi: Trebuie să fim convinși în primul rând că fără căi de comunicație o țară nu poate progresa pe nici un teren fie economic cultural etc..... rămânând izolată și astfel produsele sale naturale neputând fi valorificate putrezesc în pământ. S'a făcut aserțiunea, și cu drept cuvânt, că gradul de

civilizație al unei țări, se măsoară după quantumul și facilitățile căilor de comunicație terestre, fluviale și maritime. Natura a înzestrat România cu o poziție geografică excelentă fiind apoi scăldată pe o întindere apreciabilă de un important fluviu al Europei drum ușor și *effin*. În posesia deplină a gurilor acestui fluviu, ape susceptibile de a fi transformate în căi navigabile și producătoare de energie electrică necesară producției materialului rulant nu așteaptă de cât o unitate de vederi și o voință nestrămutată de muncă pentru ca România să devină o țară ideală atât ca producție cât și ca mijloace de transport. În România întregită aveam peste 20.000 km. linie ferată inclusiv cea particulară. Făcând abstracție de linia ferată particulară care necesită importanțe ameliorări dacă ne limităm numai la cele exploatare de stat vedem că se pune o imensitate de probleme.

1) Extensiunea liniilor pentru legarea centrelor mari de producție cu Dunărea, complectarea rețelelor în porturi, dublarea liniilor, desvoltarea instalațiilor de triaj și a gărilor, stabilirea de linii de primul ordin care să ne permită dirijarea produselor noastre către mare și frontiere, standardizarea materialului de drum de fer apoi electrificarea parțială a rețelelor noastre de cale ferată nu la periferie fiind prejudicios în caz de apărare națională ci în interior după cum actualmente avem proiectul-lege de electrificare a liniei principale Brașov-București. Chestiunea tarifării deasemenea joacă un rol preponderent. Se impune 1). Creațiunea pentru transportul combustibilului al minerurilor și al materiilor prime între locurile de extracțiune și uzine de bareme degresive calculate astfel ca să pună diferitele centre de producție, centre industriale în măsură să producă în condițiuni echivalente. 2). Fixarea de tarife combinate între căile terestre și cele de apă. 3). Aplicațiunea de tarife speciale reduse atât la importațiune exportațiune și transit, când e vorba de mărfuri de mare tonaj în trenuri sau vagoane complete. 4). Unificarea condițiilor de aplicare ale tarifelor pe diferitele rețele referitor la manipularea mărfurilor, încărcarea lor etc..... Legea comercializării din 1929 a așezat căile ferate pe baze comerciale permițând astfel deschiderea orizontului încătușat până astăzi în formalitățile biurocratice, lipsite de inițiativă, de control serios și de interes. Trecând la al 2-lea mijloc de transport care influențează producția și anume la căile de comunicație pe apă, observăm că România este excelent dotată de natură, având fluviu natural Dunărea. Producția noastră este îngreunată din cauza lipsei de căi navigabile interne, care să scurgă produsele noastre către colectorul principal Dunărea. În Franța sub guvernul *Fraicinet* s'a întocmit un imens program pentru construcțiunea de căi navigabile interioare. Având și urmând o politică bine definită azi Franța are o lungime

de canale interioare de peste 13.000 km, mai mult de cât rețeaua căilor ferate ale Statului român. Poporul belgian poate să ne servească ca exemplu în ceea ce privește sacrificiile făcute pentru a îmbrăzda țara cu numeroase canale cum e canalul maritim care unește Bruxellesul cu Anvers, făcându-l unul din primele porturi mondiale. Ni se impune și nouă un program de construcțiuni de căi de transporturi similar care să aibă în vedere un venit sigur remunerator și să pună în valoare regiuni izolate dar productive. Trebuie să fim mândri ca actualmente statul român a fost pătruns de necesitatea acestor canale de navigație, fiindcă o lucrare publică se judecă nu după venitul imediat financiar, ci după măsura în care lucrarea influențează și contribuie la dezvoltarea economică, și la creșterea bogăției publice. Utilajul căilor de comunicație deasemenea contribuie la sporirea producției statului român făcând mari sacrificii pentru a construi și înzestra porturile noastre cu instalațiunile cuvenite. În înbușățiirile aduse porturilor fluviale și maritime, cari se traduc printr'o efitinire a producției, nu trebuie să considerăm utilajul maritim și fluvial ca unități izolate. Portul fiind auxiliarul mijlocului de transport, adică a bastimentului și prin care se și alimentează, o țară trebuie să fie un fel de operă în continuă creștere.

Trebuie să se facă pentru porturile noastre, ceiace s'a făcut și aiurea să se facă dintr'un port care este o realitate geografică și economică o persoană juridică de drept public având circumscripțiunea teritorială, organul său deliberant, bugetul său, resursele sale și puterea sa executivă autonomă. În legătură cu organizarea porturilor, problemă actuală, să vedem ce importanțe joacă zonele libere și cum ajută industria. O zonă liberă înseamnă o suprafață oarecare din port în interiorul căreia imaginarea produselor streine, manipulara lor poate să se efectueze în deplină libertate. Această suprafață este înconjurată de un cordon vamal pentruca produsele odată depuse să nu poată fi scoase afară decât plătind taxele. O zonă liberă este un fel de exterioritate supusă unor anumite reguli de administrație. Avantajele sunt enorm de mari. Zonele libere constituiesc un fel de antrepozit internațional unde produsele sunt manipulate în vederea reexportării, apoi permit amestecul produselor materiale cu produsele de importațiune sporind debușeul comercial exterior și contribuie la sporirea transacțiunilor. Deasemenea este util creierea de magazii generale moderne cu instalațiuni perfecționate.

De o importanță apreciabilă pentru mica industrie este transportul rutier care pe timpuri defavorabile devine necirculabil deoarece fondul de întreținere este limitat și apoi acest fond se alimentă fiindcă acum s'a desființat, prin prestațiunea în natură din partea locuitorilor făcându-se abuzuri. Dec-constatăm că transporturile au importanța capitală pentru o

fară permițând *intensificarea producției, transformând deșeurile locale în naționale și internaționale*. Fiecare centru se creiază influențat de transport. Comerțul are ca funcțiune economică de a stabili legătura între cei 2 poli, între producător și consumator cu ajutorul transportului. Se impune urgent *îmbunătățirea șoselelor, construcția lor pe un plan bine definit ca să permită legături numeroase și comode cu căile ferate și fluviale facilitând considerabil deșeușul produselor*.

În afară de măsurile rezolvate se cere pentru realizarea unui program de ameliorări să închinăm toată energia noastră întreagă muncii creatoare sub toate formele pentru a obține maximul de randement posibil pentru realizarea propășirii prin facilitarea mijloacelor de dezvoltare a producțiunii.

Ion I. Ghelasse

O! sfânt copil...

I

De freamătul vieții sbuciumate,
Nimic nu ți leagă visurile sfinte!
Nu plângi la groapa clipelor apuse,
Și treci prin viață blândă și cuminte!

II

În largul casei tale nu s'abale,
Nici ura lumii veșnic răsvrătită,
Și nici iubirca noastră pătimăse,
Nu-și poartă ochii, dornici de ispită.

III

Tu nu'ndrăsnești, să cauți în văltoare,
De lupte grele, farmecul vieții;
O! sfânt copil!.. Nu bântue furtuna
La pragul tău. E râsul dimineții!

IV

Și tremură, comoară de lumină,
În ochii tăi o rază 'ntârziată!
Și zâmhetul iubirii trecătoare,
Îți flutură pe buza 'nsângerată.

V

Iar jalnicele glăsuri de aramă
Ce-ți ispitesc făptura ta divină,
S'ascund în largul văilor umbrite,
În gropi nestrăbătute de lumină!

VI

Și tu rămâi în urmă 'ndoliată,
De-a noapții potolită 'nvăluire;
S'alini durerea mea păzind în taină,
Ruina unor visuri de iubire!..

Sentimentul religios la mocanii săceleni

Trecutul mocanilor săceleni, din care se refrâng la tot pasul greutățile și primejdiile pe cari aveau să le înfrunte, ne îndreptățește să afirmăm, că dacă totuși obstacolele au fost înlăturate, în lungul lor de drum de ratacitori credința le-a fost adesea singura lor călăuză.

Scoaterea în evidență a acestui accentuat sentiment religios la mocanii săceleni, însemnează a face un istoric al însași vieții lor. Chiar prin ocupația lor, care a fost și este și azi într'o mai mică măsură — păstoritul — expuși fiind în tot momentul primejdiilor, ei nu cunoșteau adesea alt apărător, decât puterea propriilor lor forțe și ocrotirea cerească.

Situațiunea lor era de așa natură, încât erau obligați ca cea mai mare parte a anului s'o petreacă departe de căminurile lor.

În sălbăcia munților, sau în pustiul câmpiilor Țărilor Românești, ei erau deopotrivă amenințați, fie de rautatea oamenilor, fie de furia fiarelor. Erau deci într'o permanență primejdie de ași pierde avutul — adică turmele lor — sau mai mult, amenințați fiind a-și pierde chiar viața.

În fața acestor stări, sentimentul religios era atât de accentuat, încât și astăzi după toate prefacerile mari prin care am trecut, persistă încă.

Nu pot fi cazuri izolate mărturiile, cari stau la baza acestor afirmațiuni. Tot așa cum Domnii Principatelor Române, pătrunși de acest sentiment, ori decâte ori câștigau o luptă țineau să aducă mulțumiri lui Dumnezeu, pentru ocrotire și biruință, ridicând mărețe locașuri de închinăciune, la fel mocanii săceleni, nu uitau să mulțumească ocrotirea divină. Astfel de câte ori ocaziile se iveau, ei „deschideau larg chimirurile lor cu bani albi strânși pentru zile negre“ *) își înzestrau satele cu biserici cari prin măreția și frumusețea lor, ne lasă convinși, că pe lângă buna starnă materială a celor prin obolul cărora s'au ridicat, mai există și un pronunțat sentiment religios.

Nici unul din satele săcelene nu e lipsit de acel locaș de rugăciune, unele din ele având chiar câte două, astfel;

*) St. Meteș

Satlung-ul, Cernat-ul și Turcheș-ul. Unele din aceste biserici deși foarte vechi, cum sunt: cea din Baci, una din Turcheș, una din Satlung și cea din Cernatu, sunt totuși destul de mari și frumoase ca să poată sta alături de cele mai noi. Altele de data mai recentă, pot rivaliza în frumusețe și măreție cu multe din bisericile marilor orașe ale țării. Nu pot trece fără a menționa că la Zizin, unde abia-i o mână de Români, este totuși o biserică remănească. Cea mai nouă din bisericile sacelene este aceea din Purcarenii, despre care într'un număr viitor ne vom ocupa mai pe larg.

Chiar după războiul carea lovit crunt în mocani, ei s'au îngrijit de bisericile lor. Războiul lăsase toate bisericile fără clopote sau cu câte unul mic — materialul lor fiind întrebuințat la fabricarea munițiilor de război — ei nu s'au dat înapoi delă nici un sacrificiu spre a-și putea vedea bisericile înzestrate cu clopote demne de lăcașurile lor de rugăciune.

Mocanii însă nu s'au mărginit la a-și împodobi numai satele lor cu biserici, dar mânăți de acelaș sentiment, ei au clădit și înzestrat și alte biserici și mănăstiri. Astfel putem aminti mănăstirile: Cheia și Suzana pe valea Teleajanelui și Cocoș**) de lângă Isaceca în Dobrogea, etc.

Nu putem să nu amintim că mocanii au dat și un procent de preoți și călugări, din cari unii au ajuns la cele mai înalte trepte arhieresti. Astfel regretatul Episcop Popea a fost fiu și frate de preot din Satlung.

Dar mocanii nu numai prin daruri și contribuțiuni materiale își manifestau sentimentul lor religios. Mai sunt datinile apucate de ei din tată 'n fiu și pe cari le păstrează cu sfințenie. Nici privilegiile ce li-se ofereau și nici situațiunile materiale n'au clintit pe mocani din credința și datinile lor. Aceasta s'a putut constata cu ocazia trecerii unei părți a Românilor ardeleni la catolicism, când cu toate favorurile oferite pe de-o parte, și cu toate presiunile unguirilor pe de alta parte, ei au rămas la datinile lor strămoșesti. Fără îndoială, acest lucru se datorește în bună parte și vrednicilor păstori, pe cari i-au avut în acele vremuri de restriște.

Acelaș sentiment religios îl putem găsi și în manifestu-

**) Vezi No. 1 „Viața Săceleană” Mocanii în Dobrogea de R. C.

rile de toate zilele. Astfel îi vedem oridecâte ori pleacă la drum făcându-și semnul crucii. Acelaș semn îl fac cu smerenie oridecâteori încep un lucru și chiar când încep o pâine sau când se așează la masă, iar când porneau la munte, vara, aduceau preotul să le sfințească turmele.

De-asemena păstrează posturile mari ca și acelea de Miercurea și Vinerea, iar bătrânii, tot datorită aceluși sentiment, păstrează obiceiul bogomilic de-a posti Lunia. Chiar ciobanii departe de sat și fără alimentele necesare postului, țineau postul, mulțumindu-se a mânca, în loc de tradiționalul «bulz», o felie de mămăligă prăjită pe jeratec, „coaptă” cum îi spun ei.

Se păstrează încă datina de-a se „mărturisi și împărtași” măcar odată pe an, în postul Paștilor.

N'au părăsit nici obiceiul de a face „pomeni” pentru cei morți. Poate din teama, ca după moarte să nu aibă cine perpetua acest obicei, ei se îngrijesc, încă în viață fiind, de aceasta.

Bisericile deasemenea sunt cercetate de cei ce rămân în sat, iar în sărbători, când vin cu toții „așasa” *bisericile* devin neîncăpătoare.

Inchei încercarea de față având convingerea că mocanii saceleni, nu-și vor părăsi niciodată bunele datori, căci dacă au ajuns la situațiunile frumoase, la cari se aflau înainte de războiu, aceasta o datoresc în bună parte credinței și datinilor lor nestramutate.

București la 20 Martie 1930

ROMULUS CĂRNU

Rugăm stăruitor pe toți acei cari au primit revista și n'au plătit încă să ne trimeată cât mai de vreme abonamentul, căci revista neavând subvenții nu poate să apară regulat dacă cititorii nu-șifac datoria.

Drumul oilor mocănești

Viața păstorească în Carpați — spune d-l E. de Martonne — este o formă foarte veche și interesantă a utilizării vremelnice a pământului, singura care se potrivește cu acești munți, iar un interesant capitol în această problemă a păstoritului este și transhumanța, cu urmările ei sociale cari și astăzi sunț vrednice de luat aminte.

În Carpați, viața pentru păstori nu era posibilă decât până toamna — la sf. Maria Mică st. v.—când turmele începeau să coboare către șes, unde iernau și de unde primăvara luau iarăși drumul către munte.

Condițiunile de traiu nefiind aceleași, eleschimbându-se după timpuri, se înțelege că transhumanța a variat în intensitate, în decursul veacurilor, după condițiuni geografice și antropogeografice; n'a încetat însă nici odată de a se înfăptui, îndeplinindu-și sfrăvechea pendulare, dela munte la șes, cu o regularitate astronomică.¹⁾

Transformările din ultimul timp (răsboiul vama și dezvoltarea agriculturii) au fost însă atât de nefavorabile acestei transhumanțe, încât astăzi o mai găsim practică numai la păstorii de lângă Sibiu, (mărgineni) și în mai mică măsură la cei dela Bran (moroeni). Cât pentru păstorii din Săcele ruinași astăzi aproape complect, această perindare dela munte la câmpie, a rămas ca o amintire a unor vremuri bune, când numeroasele lor turme împânzeau — primăvara și toamna — drumurile depe Prahova și Teleajen.

Stabilirea acestor drumuri este un interesant fragment din problema păstoritului.

Am spus că astăzi nu mai putem vorbi de transhumanța mocanilor din Săcele, căci mare parte din ei sunt ruinași, iar pușinii cari, cu toată vitregia vremurilor, mai persistă încă în ocupația lor de veacuri, au renunțat de a-și mai duce vara turmele la munte, rămânând tot timpul anului pe pușinele izlazuri rămase după expropriere.

Astfel stând lucrurile nu putem stabili drumurile urmate de păstorii săceleni cu turmele, decât din izvoarele ce le avem. Acestea ar fi: informațiunile pușinilor ciobani cari își

1) E. de Martonne : Viața păstorească în Carpați. Conv. lit. XLVI. pg. 122.

mai aduc aminte de aceste drumuri, atunci când transhumanța se făcea cu o intensitate destul de pronunțată și o hartă topografică din 1898 ²⁾ în care figurează câteva din aceste drumuri ale oilor.

Cercetând drumurile urmate de turmele mocanilor săceleni, ne vom limita la cele cari plecau din porțiunea Carpatină cuprinsă între munții Buzeului și Bucegi, drumuri cari ar fi în număr de patru.

Astfel avem drumul care pleacă dela Slon-Drajna unde coborau turmele dela stânele depe Mănăila, Fața lui Craiu, Clăbucet sau chiar din Grohotiș, Ulița, Sf. Ilie, Radila, etc. Dela Slon drumul trecea sau prin Posești, Chiperești, Cislău-spre câmpie, sau la direcția Vălenii de Munte, pentru a urma al doilea drum: Teleajenul. Aici coborau oile din vre'o 15 munți, ca Zăganul, Ciucașul, Tigăile, Gropșoarele, Babeșul, Boburile și nebunii. Punctul de întâlnire era Schiuleștii și Vălenii. De aici drumul lua direcția câmpiei trecând pela Mehedința, Vadu Săpat, Mizil, Amaru, iar de aici turmele luau direcții diferite spre moșiile pe cari iernau. Un al treilea drum ar fi Valea Doftanei, practicabilă până la Teșila de unde oile urmau plaiul Shiuleștilor sau plaiul Gârbovei, scoborând la Comarnic. Cele cari scoborau la Schiulești urmau drumul spre Văleni de unde aveau de ales drumul Vadul Săpat-Mizil-Brăila, sau dela Văleni luau direcția Ploești-Albești-Cioara-Urziceni. Cele cari urmau plaiul Gârbovei, urmau dela Comarnic-drumul Prahovei. La Comarnic se întâlneau turmele din vre'o 30 de munți³⁾. Dela Comarnic drumul se continuă pela Ploești, Coșărete, Căzănești, Slobozia de unde deasemenea turmele se împrăștiau spre câmpie⁴⁾.

Mulți din mocanii săceleni nu se opreau însă pe Bărgan, ci treceau în Dobrogea—pela vadurile Dunării—unde se aflau poduri umblătoare pentru trecerea oilor depe un mal pe celălalt al fluviului.

Desigur că stepele întinse ale Dobrogei, cu clima dulce

2) Vezi: Revista Soveja. An. I No. 2

3) Susaiul, Ritivoiul, Clăbucetul, Turcu, Unghia, Neamțu, Sorica, Cetușoia, Steghea, Urechea, Dutca, Zamora, Găvana, Lacul roșu, Râșnova, Moraru, Caraiman, Jepii, Furnica, Piatra arsă, Colții, Vânătoriușu, Păduchiosu Pleșuva etc.

4) Informațiunile au fost date de mocanii: Mose Stoica și Niță Munteanu,

și vegetația persistentă tot timpul anului,⁵⁾ au făcut pe mocani să înfrunte greutățile și primejdțiile unei astfel de treceri. Cele mai însemnate vaduri erau pe la Oltenița-Turtucaia, pela Călărași-Silistra, Brăila-Ghecet pentru nordul Dobrogei și Cetatea de Floci-Hârșova unde se pomenește chiar de un vad al oilor⁶⁾.

Despre trecerea mocanilor în Dobrogea la care—după afirmația D-lui Brătescu—îi obliga făptura pământului și nevoile existenței, transformând întinsele stepe pustii de rășboae într'o imensă târlă de ciobani ardeleni. Avem urme chiar în toponimia acestei provincii. Astfel satele Cășlea. Coiumpunar, Teke-Dere și Mandra înseamnă stână, Fântâna oii, Valea Șapului, târlă. Prin aceste rătăcirii în spre sud și est, *mocanul și-a câștigat în deosebi o mare faimă ca păstor clasic*⁷⁾.

Pentru o cât mai clară înțelegere a transhumantei, voi reda un fragment pe cât de frumos pe atât de fidel, din Povestea Baciului Tomegea⁸⁾. ..„Și-a pornit trei mii de oi la vale. Ne-am lăsat pe Prahova și când am eșit la șes, nu mai m'am uitat înapoi. Se vedeau munții noștri departe ca într'un abur albastru. Și noi mergeam prin târguri și sate, poposind ici, întârziind colea. Se ridică o pulbere până la nori pe drumul nostru: par'că trece o oaste mare. Ai văzut cum vin oile dela munte. Sună tălăngi în toate părțile și trec berbecii și oile răpejor, dând mărunț din cap după pas; măgari cu samare se văd de departe peste lâna oilor, cumpănindu-și poverile. In desage la oblâncuri, câte-o mioară cu piciorul bețejiț; numai cu capul scos afară, se uită în toate părțile și behăește dulce câteodată.

Printre saricile ciobănești se țin în cumpănă cățelandri cruzi care nu pot face drumul pe jos, se uită și ei ca niște proști la lumea prin care trec, și-și țin cumpăna în mers, ca să nu cadă depe samar. Iar dulăii cei mari umblă cu limbile scoase săltându-și blănille băjoase și par'că se trezesc dintr'un vis și tresar ageri când bările ciobanii ori fâșie ascuțit, înălțându-și bătele. Atât primăvara cât și toamna pendularea

5) Brătescu C. Analele Dobrogei. An IX vol. I pag. 208-9.

6) Ibid

7) Iorga N. Ist. pop. românesc. Buc. 1922 vol. I pag. 209

8) Sadoveanu M. Antologia Dobrogei, Buc. 1928

aceasta se face cu destule greutate, iar distanța parcursă într'o zi nu era mai mare de 40 km.

Toamna însă drumul se face mai ușor. Semănăturile fiind strânse, oile puteau porni în voe noaptea mai pe răcoare și întreaga distanță—dela munte la câmpie—putea fi făcută în 6-7 zile. Locurile de popas erau întotdeauna alese sau la marginea unui târg, dar mai ales în jurul unui han. Invoiala pentru popas era din cele mai simple; în schimbul pășunii se dedea laptele muls pe loc. Mulsoarea se făcea odată pe zi, *la roata căruții*: la capătul a doua căruțe, așezate în formă de unghi. Se așezau ciobanii cu „cupele“ pentru muls. Dacă laptele nu era dat în schimbul pășunatului, el era închegat și atârnat de căruță, unde se scurgea și apoi făcut brânză. De cele mai multe ori însă, acest lapte muls la roata căruții, era împărțit locuitorilor din satele pe unde treceau oile.

Primăvara drumul era mai greu; oile nefiind tunse și având și miei, distanța parcursă într'o zi putea fi mai mare de 30 km. apoi din cauza semănăturilor nu puteau fi pornite decât ziua. Erau deci atâtea cauze cari făceau ca întreaga distanță—dela câmpie la munte—să fie parcursă în 8-9 zile.

Locurile preferate pentru popas erau satele: Mehedința, Albești, Mizil, iar moșiile spre cari porneau—toamna—cele mai multe turme erau Macoveanca, Crindu și Slobozia, pe cari întotdeauna iernau câte 15-20 de țarle.

Grija cea mai mare a păstorilor, în drum cu oile lor erau gropile depe moșii, dar mai ales locurile cari—din cauza gălbezii—trebuiau ocolite. E cazul văii Doftana care la sud de satul Treisteni—la punctul numit Poduri—prezenta un permanent pericol.

Iată un fragment din ceea ce a constituit farmecul idilicei ocupații, a păstoritului.

Al. Stroe-Militaru

TENDINȚA DE MODERNIZARE A MOCANILOR

Călătorul ce iese pe poarta îngustă a Timișului are câteva momente de plăcută desfătare, privind măreția tabloului ce i-se prezintă în toată plenitudinea ei.

Privirea lui ce timp de câteva ore a scrutat zarea spre piscurile Carpatine, se coboară acum leneșă, surprinsă oarecum de preabrusca transfigurare a defileului, asupra mănolului șes al Bârsii, grădina mult binecuvântată închisă de toate părțile de ziduri uriașe de munți, la ale căror poale străjuiesc aproape mână 'n mână comune avute cum puține se găsesc în Transilvania. În partea sudică a lui, predominante de câteva înălțimi, se îngrămădesc ca rostogolite din văgăunile munților, nenumărate case cu acoperișuri de țigla, căreia vremea i-a dat o culoare neagră, amintind prin asta epoca clădirii lor, nu prea apropiată. Impunătoare prin masivitatea și soliditatea construcției lor, dar mai ales impunătoare prin puterea lor de a evoca un trecut glorios, prin însăși lupta și martirismul strămoșilor noștri, cărora le-a servit de adăposturi, casele acestea cu aspect de cețaji în miniatură construite după același tipic, se înșiruesc deși cu nu prea perfectă aliniere, totuși cu o interesantă succesivitate.

Străbunii, cărora pe lângă firea lor mai mult închisă, mai adăugăm și spiritul acela de frică, de neliniște continuă, au căutat să se pună în cât mai mare siguranță, lăsând în zidurile late de aproape un metru, geamuri de dimensiuni cât mai reduse, cu drugi de fier bine înplântați în zid. Toate-s albe, toate-s curate, deasupra tuturor se'nalță maiestos turlele bisericilor.

Sunt faimoasele Săcele, odinioară fruntea țării Bârsii, cuib în care graiul, portul și obiceiurile românismului nu au fost uitate secole de-a rândul, cu toată dominațiunea străină, urmând ca acum când nimeni nu mai impune să le uiți, să fie dacă nu aruncate în umbra spoelii orașenismului, boală ce cuprinde tot mai mult pe Săceleni de după război, cel puțin schimonosite de anemica rază a modernismului, luând aspect de aștrii în eclipsă. Astăzi se schimbă totul în Săcele. Dispare specificul nostru Săcelean, dispare aspectul acela de viață independentă economică și acest fapt nu ar trebui să ne lase indiferenți. Admit transplantarea civilizației apusene, admit străduința unora de a sădi în inimile Săcelenilor principii de propășire economică, dar toate acestea trebuiau și vor trebui făcute în spiritul nostru mocănesc. Cultura așa cum ne-o însușim noi acum, face să dispară orice urmă ce șe-ar putea identifica drept descendenți ai oierilor de odinioară, vestiți prin puterea lor economică de-o covârșitoare influență asupra comerțului românesc. Intelectualismul nostru

Săcelean și slavă domnului de o valoare remarcabilă, nu trăește aici, desigur nu din voința lui, ci în primul rând datorită faptului că lipsesc domeniile în cari s'ar putea plasa și apoi și cele cari există, sunt acaparate tot de streini.

De unde odinioară populația Săceleană, vorbesc de cea românească, ducea o viață îndestulată, tihnită, astăzi majoritatea absolută a ei se sbate în cele mai chinuitoare friguri ale crizei. De unde odinioară Săcelele treceau drept comune ayute, cu oameni înstăriți și gospodării temeinice, astăzi sărăcia și-a ales din ele locul ei de reședință, acordând locuitorilor cu multă bunăvoință favorurile ei.

Cu toate astea însă când e vorba ca lumea noastră să imite vre-o mai știu eu ce gugumănie modernă, apoi e gata oricând și la orice sacrificiu.

De s'ar scula un strămoș de al nostru din mormânt și ar vedea femeii pe curi el le-a lăsat cu cărpe 'n eop, călcând fanșos sub mulțumitoarea stare ce le-o creiază niște sdrențe de pălării adoptate și ar vedea pe aceste „cucoane căputate” ieșind la plimbare cu ficele lor corect îmbrăcate și cari mergând înainte spre mai știu eu ce loc unde să-și expună toaletele lor prinse 'n „bongoșe”, prilejuesc, mamelor să vadă numai: grație, eleganță, sveltețe și suplețe; și ar vedea tineri cu nici o nuanță din vechiul caracter în ei, ar crede desigur că a nimerit în alt sat, ba chiar în altă țară. Va suspina gândind cu multă părere de rău la satul lui cu impunătoare figuri în cioareci și zăbun. Și bietul moșneag ar rămânea tot încă convingerea că-i în altă țară, dacă din întâmplare nu ar găsi atunci de cele văzute și va fugi să spuie la toți morții, că nepoșii lor au înebunit.

Tot ceea ce odinioară creia originalitatea noastră Săceleană, tot ceea ce odinioară ne impunea în fața streinilor, tot frumosul, tot pitorescul nostru dispăre. Dece oare azi simandicoasele noastre dudu, ahtiate după petreceri, preferă audiența unui sgomotos jazz, în locul melodiilor noastre hore și doine, cu atâta fond și atâtea motive de sensibilizare din cari ar putea învăța să simtă? Jocurile noastre naționale dispăr și ele considerate de domnișoarele cu hipopotamice siluete, ca fiind prea vulgare. Cu câtă satisfacție pornesc ele la bal, punându-și în coada unei rochii, toate speranțele de a stârni senzații.

Intreb: Oare nu-i mai multă poezie în armonioasa 'nsufletire a unei Sintilii*), întreruptă în răsăritul unei jumătăți de lună, decât în tot flirtul și maimuțarea unui bal cu prelungiri până în zori? Incontestabil că mocanii au trebuit să se miște și ei, să caute oarecum să iasă spre lumina civilizației ce se răs-

*) Sf. Ilie, singura săsăbătoare când mocanii făceau horă.

pâdea pretutindeni, dar tendința lor spre acest ideal (?) a fost prea spontană, a fost o furie și adaptarea lor la această nouă viață le-a creiat unele dedesubturi, a căror constatare e destul de dureroasă. În graba lor spre modernizare nu au ținut cont că încă nu erau destul de pregătiți ca oameni spre a primi într'un an doi, o civilizație pe care alții și-au însușit-o în decursul mai multor secole. Au devenit astfel în urma pornirii lor de a imita totul niște ființe caraghioase, dar de un caraghioslâc pus la 20 de superlative; însă gândirea lor era caraghioasă. Și comicul acestei tendențioase lumi a fost dus așa de departe, încât în unele cazuri a luat aspect de curată nebunie.

Iar acum suferiți ființe nechibzuite, mă adresez sărăcăcioasei majorități, suferiți tot greul unei vieți de lipsuri, dar modernizate, creiat prin pornirea voastră de a imita totul și prin nechibzuință.

Voi cari acum spălați în vis amintirea unei vieți tihnite de odinioară mulțumiți streinilor, pentru tot fanfaronismul ce vi l-a împrumutat și vouă. De altfel e tot ce ați găsit mai bun la ei.

Matei Roșculeț.

Omulu și vinéția lui.

Qua un Castoru se ivesce,
 Qua un mugurelu de pomu :
 Și ca Narcisu se topesce
 Umbra fiequarui omu.
 Nu'i e'n orizontu se custe
 Fora de terminu,
 Nu e nimeni se nu quste
 Fatalulu veninu.
 Asia-i voia quea dieésca,
 Asta-i data omenéscă :
 Qua florea să vestegéscă
 Er'omul se se sferșiéscă.
 Qua cărbunele spuditu
 Qua arborulu galbenitu
 Asia el se amortiéscă.

Trista, muta lacrimare
 Varșă omulu pe pamentu :
 Vaite, plansu, și suspinore
 Nu mai au stemperamentu.
 Numai umbra sburătoare
 Într'alu morții caru
 E viéti'a trecătoare
 Plina de amaru.
 Așa dar'in superare
 În necasu și lacrimare
 Va trai omulu sub sóre
 Fara vre-o îndestulare
 Nu va fi el multamitu
 Cu sórtea que-i au merit
 Pene la 'sea 'nmormentare.

Din sânul naturii

Cine oare, n'a rătăcit în calea vieții, printr'o pustietate adâncă și tăcută, prin păduri tinere ori bătrâne, prin văi frumoase și umbroase, adăptate de izvoare line și răcoroase?

Cine dintre noi, nu a cunoscut munții cei înalți, ce își ridică până la cer frunțile lor mândre, albite de ninsori și vremi, cu colinile lor vecinic în brazi verzi, ale căror vârfuri desprind norii cerului, și în ale căror ascunzători, vulturii își cresc puii lor, feriți de ochii ageri ai vânătorului?

În mijlocul naturii, acolo unde artistul rămâne uimit, poetul tăcut, învățatul smerit și filozoful nedumerit; acolo unde concert de păsări, zi și noapte exaltă atmosfera în cântări, pe vârfurile sau la poalele unui munte, ori deal, unde nicio dată n'a încetat a doini un râu, vești vedea din depărtare, în reflexul unui răsărit sau apus de soare, o cruce strălucind pe o turlă, înălțată până deasupra brazilor, așternuți ca un covor verde în zarea privirilor. De acolo se desprinde ușor și dulce, până spre auzul nostru sunetul melodios al unui clopot, care în unire cu concertul păsărilor, formând armonii Dumnezești, pe nesimțite ne răpește sufletul, în lumea cerului.

Cine a rămas nepătruns și nemișcat și al cui suflet, nu a fost transportat în momentul acesta? Arborii se înclină și apele saltă în drumul lor; iar ecoul din depărtare înalță glas, puii cerbilor și toate vietățile pământului, se deșteaptă din culcușul lor fiind chemate la viață.

Aci este Dumnezeu, se simte mai mult ca ori unde puterea Sa; iar glasul Lui parcă se aude, chemându-nela o nouă viață duhovnicească.

Suntem în preajma unei mănăstirii, și pe un drum ce se deschide înaintea ochilor, tăind mijlocul pădurilor tăcute, trecem prin fânețurile și livezile, ce deoparte și de alta ne împodobesc calea, tăiată ici și colo, de un mic pârâiaș, și înaintăm spre modestele clădiri, din mijlocul cărora se înalță mândre turlele unei biserici.

La intrare, în vechea biserică, afară deasupra ușii cele mari stă o piatră săpată în litere bătrâne; care ne spune desi pe credincioșii cu al căror sprijin s'a ridicat acest sfânt locaș.

Cine a avut ocazie să cunoască pozițiile mărețe ale munților noștri, numai acela a putut avea și mângâerea sufletească, să vadă monumentele neprețuite ale strămoșilor, sfințele mănăstiri lăsate în paza fiilor, spre a le încredința urmașilor ca să le vorbească, de credința religioasă a Românilor cum și de noblețea sufletească a străbunilor de atunci, cari se jertfiau cu trupul și cu sufletul, pentru lege și moșie.

Cine a îndemnat pe atâția Domnitori și Vlădici ai țărilor române să zidească sfinte locașuri; Biserici și mănăstiri? Cine? dacă nu credința lor arzătoare în Dumnezeu, care le impunea, să înalțe rugăciuni, în pustia tăcută a mănăstirii, înconjurată de dealuri îmbrăcate în păduri umbroase, și udate de izvoare bogate de apă; unde cu timpul își închina viața cei dornici de învățătură duhovnicească, torcându-și firul vieții în cuvioșie și hărnicie, înălșând rugăciuni zi și noapte către Dumnezeu, pentru cititori și binefăcători, pentru țară și Rege, pentru binele poporului românesc, cum și pentru îmbelșugarea rodurilor pământului și vremuri cu pace.

Privind odinioară la splendoarea mănăstirilor noastre, păgânul crunt se întuneca și fugea; iar vrăjmașul înspăimântat se oprea pe loc, și dibuind într'o lume de cugetări, umilit se înclina înaintea umbrelor străbunilor noștri, cari au știut atât de bine, ca și după moarte să grăiască urmașilor lor, că — „Slava unui neam, stă în strânsă legătură, cu credința în Dumnezeu“.

Cunoaștem adânc străbuni noștri, îndemnurile și poveștile blândului Mântuitor Domnul nostru Isus Hristos, și deaceia ei nu uitau nici odată, ceace El a zis: — „DE POȚI, CREDE, CA TOATE SUNT CU PUTINȚA CELUI CREDINCIOS“.

Este netăgăduit, că, oameni mari se judecă după faptele lor, geniile omenirii se cunosc după operele lor.

Dați-mi voe să spun. strămoși noștri au fost mai presus, de oameni mari și geniali.

Ei credeau, în cele ce spune sfânta Evanghelie: că o casă zidită pe nisip, adică fără temelie, când vor veni apele, sau se vor porni vânturile, se dărâmă cu siguranță, și va fi căderea ei mare; o casă însă, care are temelie de piatră, aceea durează și rezistă tuturor amenințărilor, fie ele ori cât de cumplite; iar cei ce locuiesc în asemenea case, se odihnesc fără grije, trăind în pace și liniște.

Știau străbuni noștri că: o națiune ca să fie rezistentă, tuturor vijeliilor distrugătoare, și ca să nu piară când vrășmași vor veni, sau furtunile vor viscolii trebuie să aibă temelie solidă, zidită de piatră; adică credință în Dumnezeu și iubire de neam.

Nuurai astfel se poate explica, existența a o mulțime de biserici și mănăstiri zidite de voevozi țărilor române, care rând pe rând, și aproape în aceeași măsură, au dat dovezi de înaltă iubire de patrie și credință în Dumnezeu.

Privească oricine chipurile lor, și citească pisanile și hrisoavele semnate de mâinile lor, și se va încredința pe deplin, de temeiul acestui adevăr!

Orice s'ar zice de mănăstiri, și ori cine s'ar încerca, să șteargă sfânta lor amintire, și să ne proslăvească memoria celor ce le-au zidit, ori cum s'ar încumeta unii preținși învă-

fați, să întunece ori să denatureze scopul lor sfânt și național, puterea de credință în Dumnezeu, și de dragoste către aproapele, de iubire de neam și patrie, a prea fericiților cititori ai sfintelor mănăstiri, curatul adevăr niciodată nu vor putea să-l întunece; căci în vârful turelor înalte ale bisericilor, nu se vede alt semn simbolic strălucind decât semnul creștinătății, SFANTA CRUCE, care glăsuște în taină tuturor și celor de departe ca și celor de aproape, că sfințele mănăstiri sunt așezăminte pioase, datorită credinței și iubirii de neam a strămoșilor noștri, și că ele trebuie păstrate cu sfințenie, fiind podoaba cea mai strălucită a trecutului nostru național, plin de credință și de glorie strămoșească.

Nicolae P. Verzea

Student

Redacția și Administrația
revistei

„Viața Săceleană”

s'a mutat

Orice corespondență se va trimite pe noua adresă
indicată pe copertă

Importanța și puterea Cooperației

Mișcarea cooperativă reprezintă astăzi o forță mondială. Nu există țară pretinsă civilizată în care cooperația să nu fi luat după împrejurările locale o dezvoltare mai mare sau mai slabă. Cooperația și socialismul se trag din aceeași părinți deci sunt frați însă nu se aseamănă unul cu altul decât într-un atît că ambii vor binele celor obidiți. Apoi mijloacele cu cari vor să realizeze acest ideal sunt în întregime distincte. Cooperația nu râvnește la bunurile nimănui indiferent sursa, ci ajută la creierea de bunuri proprii prin muncă cinstită fecundată de puterea acestei societății economice lăsând deplină libertate de a le stăpâni și utiliza după plac celor ce le-au dobândit. Socialismul vrea exproprierea și socializarea bunurilor. Cooperația această asociație economică se naște în mod instinctiv dintr-o evidentă necesitate fără a fi nevoie de intervenția gânditorilor sociali căci după cum spune D-l Prof. Charles Gide sistemul cooperatist n'a ieșit din creierul vreunui savant ci din însăși măruntaele poporului. La poporul român găsim forme de exercitare a acestor asociații tuale, forme de economii colective însă din primele timpuri, păstrându-se încă stăpânirea ori folosința în comun a pădurilor statului imensului, creșterea vitelor și chiar târlele mocănești încă constituie o asociație cu caracter economic, toate lucrările fiind făcute în comun. E just că cooperația a luat amplă dezvoltare și a dat reale servicii de abia în epoca modernă dispunând de toate elementele necesare în cadrul unei funcționări normale nestânjenite.

Mișcarea cooperatistă începută în România acum 30 ani cu rezultate apreciate chiar peste fruntăriile țării a intrat astăzi pe un nou drum spre adevăratul făgaș. Cooperația face un tot între indivizi, stabilește o legătură indisolubilă între ei făcându-i să se iubească și ajute reciproc între ei împletind sforțările celor slabi cu a celor tari și zămislind tăria și binele pentru toți. Se înlocuiește deci *lupta pentru viață* cu *unirea pentru viață*. Cooperația are un țel bine definit în cadrul economiei naționale, care constă tocmai de a pregăti înstărirea celor mulți celor chemați să-și pună pieptul pentru apărarea furtunelor de afară urmărindu-se redeşeptarea satelor ridicarea și asigurarea bunei lor stări căci fericirea unui popor nu constă în număr și mai puțin în întindere de pământ, ci în traiul bun s'au rău pe care-l duce. Cooperația eludează cu desăvârșire nepotolitul conflict între muncă și capital care în această formă de asociație capitalul este un simplu salariat după cum munca e salariată în capitalism, la baza oricărui gen de cooperație stînd *munca*, care după concepția

marelui cooperatist Dr. William King este fundamentul social economic al cooperației dându-se posibilitatea factorului *munca* de a se libera de starea de dependență în care se găsește față de factorul capital. Munca este fundamentul și piatra unghiulară a edificiului cheia de boltă rădăcina arborelui, isvorul nesecat al imensului fluviu, inima organismului, esența vieții. Cooperația a ajuns la importanța de astăzi, fiindcă ea lucrează în ajutorul tuturor al mulțimei fiind așezată pe temelia libertății. În mersul ei normal și firesc cooperația a întâmpinat adeseori turburări din cauza pretențiilor nelegitime și nefondate întreprinse de sindicate care are ca armă de luptă și apărare *politica* cooperația păstrând și pe acest teren mutualitatea. Cu toate acestea adeseori au fost și anumite acorduri între sindicate și cooperații dovedindu-se în prealabil că foloasele cooperației sunt superioare având în cazul unei greve cu rezultat favorabil urcarea de salarii care se nimicește prin urcare de prețuri la mărfuri pe când cooperația este cu adevărat corectivul prețurilor juste cărora le servește ca regulator.

Leagănul cooperației este în Anglia unde aproape jumătate din populație e cooperatizată aci a funcționat renumita cooperativă a pionerilor din Rochdale înființată la 1844 sub denumirea de *Rochdale Society of Equitable Pioners* unde câștiga muncitori săraci împinși de mizeria neagră în care trăiau și datorită perseverenței lor fiindcă la apelul lor toți răspundeau în batjocuri și dispreț au răușit să zămislească fapta cea mare și durabilă a cooperației engleze exemplu tuturor cooperațiilor mondiale deoarece aci s'a încheat într'o admirabilă înfăptuire instituția cooperativă modernă. În Anglia cooperativele sunt asociate într'o uniune cu scop moral înprind de cultura cooperatistă, și scop material îngrijind de nevoile materiale ale mesei. Capitalul tuturor cooperativelelor de aci trece de 100 miliarde lei cu circa 200 mii salariați plătind vreo 20 miliarde lei salariu. Danemarca este aproape complet cooperatizată și are datorită cooperației muncitorimea cea mai bogată și luminată din lume. Desprinzând realizările din țara noastră vedem că avem peste 8000 cooperative de tot felul cu $\frac{1}{5}$ din populație cu un capital de peste $1\frac{1}{2}$ miliard lei. Cooperația noastră românească a început să se organizeze și în exterior având federale județene, cooperative și bănci populare, fiindcă este de notorietate publică că cel mai prețios auxiliar al agriculturii românești este cooperația putând deci face cu anticiparea aserțiunea că în România rurală cooperativa se va prezenta sub cele mai frumoase aspecte ale civilizației românești inagurându-se în teritoriu țării noastre o sănătoasă, durabilă și puternică viață economică națională.

Ion Crință

DOCUMENTE *)

SCRISORI VECHI

In Sept. 1788 Mavrogheni ocupă satele din jurul Braşovului şi printr'o proclamaţie către Români din Şapte sate îndeamnă populaţia să se supună Ţării Româneşti. Cele 7 sate trimit lui Mavrogheni câte un elci să-i declare supunerea lor. Li se răspunde cu următorul manifest:

„Vouă tuturor locuitorilor de la satele ce se numesc Sacele, Tirlungeni, Zazenii, Purcăreni, Podila (Budila, Prejmile şi Harmanu diu ţinutul Braşovului. Sănătate! Am luat Domnia me însciinţare pentru supunerea şi plecaciunea voastră, cum că după ce aţi primitu domneseile Nostre cărţi vestitoare de milostivirea ce facem Domnia mé spre voi, vaţi bucuratu şi prin şapte elcii trimeşi ai voştri, către Seraskierii oştiriloru Domniei mele, dela Valeni, anume Goorghear Deleanu, Ionită Barbel, Bratu Coinac, Ioan Bratul, Ion Bucşa, Ion Bratulo şi Achim Olteanul aţi cerut ca să vă faceţi vaele ale pré puterniculul imperatulu nostru, cu supunere sub stăpânirea Domniei mele, cerându dela mila Domniei mele ca să fiţi primiţi sub ocrotirea noastră. Pentru care ne-au părutu bine de această bună socotinţa a voastră, care pentru binele şi folosul vostru aţi făcutu. Şi iată şi Domnia mé nu lipsimu printr'acestu domenscu alu nostru sinetu a vă încredinţa că atât voi, locuitorii sateloru de mai susu numitele sate ce v'aţi închinatu câtu şi alţii de ai voştri ver (ori) de ce treaptă ar fi, care din sine-şi, mai înainte de a fi întâmplatu puterea oştirulu nostru se vor închină şi voru ave a se supune la noi şi a se trage cu locuinţa într'această creştinească oblăduirea a Domniei mele, în ţara românească, veţi petrece fericiţi sub stăpânirea pre puterniculul Devletu alu împăratului nostru, care din fire are milostivire asupra raelelor sale şi sub dreapta şi creştineasca ocrotire Domniei mele, iubindu pre supuşii noştri cei credincioşi ca pe nişte fii şi pre cei din tagma ostăşească îi vom orândui în slujbă cu bună folosu lor, învrednicindu-i la cinste de dregători, iar pre locuitorii cei muncitori şi casnici îi vom mulţumi cu toată odihna şi dreptatea lor, pe mo-

*) Tipografia neavând caractere de tipar vechiu, cetitorii sunt rugaţi a ţine seamă de aceasta (de ex. ũ u scurt lipseşte).

șiile Domniei mele, care se numesc Uluiții ot sud Ialomița, o mosie mare în sud Slamu, Romnicu și moșia Giulescii din sudu Ilfov, i moșia Afmați în sudu Ilfov, i moșia Zimnicele din sudu Teleorman sau veri (ori) unde vreți vre și ve va place locul de locuința voastră, ori toți la uu loca sau deosebiți, sunteți primiți și aveți voe a vă așeza cu toate casele voastre.

Pentru care și porunci am scris atât ispravnicilor, cari sunt rânduiți de Domnia me purtători de grije numitelor moșii, cât și dregătorilor, ispravnici ai județelor, ca viindu voi din năuntru să vă primească cu toată mângăerea și să vă așeze în locul unde vé va place spre mulțumita și odihna și hrana voastră și a vitelor voastre și deosebit avem porunci date la dumnealor Seraskierii și Zabiții noștri ce a-avemu orânduți cu oștile pă mărgini, ca la eșirea voastră să aveți tot felul de pază și de străjire și nici pre voi să vă supere ale voastre lucruri sa nu se clintească într'u nimica ci încă și ajutoru ce vă va trebui la drumu, pentru ale mâncării vóastre să vă dé. Drept aceia fiți bine nădăduți la acesta ce vă scrim Domnia mé și atât voi locuitorii din mai susu numitele sate, vé porniți a veni cu bucurie și fără nici o îndoială sau temere de cevaș, cât și pentru cei de ai voștri îi îndemnați și vé însciințați unii pe alții ori de ce tagmă voru fi, ca să știe ca Domnia mé, după firesca iubire de oameni ce avemu pe fiecare vă primimu cu brațe deschise și toți veți afla odihna și milostivire dela Domnia me

6 Oct. 1788

A. S. M.

— *Continuarea la articolul „Păstoritul mocanilor Săce-
leni în Țara Românească” va apare în numărul viitor.*

— *Red. și Adm. revistei s'a mutat: Șos. Reg. Ferdinand
No. 801 Satulung.*

— *Revista „Vlața Săceleană” deschide un concurs de
cele mai frumoase fotografii cu vederi din Săcele și împreju-
rimi. Informațiuni detaliate la redacție.*

— *Deasemenea pentru cele mai frumoase culegeri de Folklor
se va institui două premii: un abonament la revistă pe 1 (un)
și 1/2 an.*

— *Rubrica „Poșta redacției și „jocuri” nu va mai apare*

— *Rugăm stăruitor pe acei cari primesc revista să ne tri-
meată abonamentul.*

— *D-l Tudoran s'a retras din comitetul de redacție al
revistei.*

Locuri de odihnă lisiera pădurii cu moalele covor natural de mnschi, de unde ochiul vizitatorului are în față întinsa câmpiei a Bârsii, iar munții din zarea ei, au aspectul valurilor mării cu deosebirea că undulațiunile terestre sunt mai mari și neregulate.

Oferă multe și felurite distracții vizitatorilor, având la dispoziție taxicourile întrep. I. Roșca curse Satulung-Brașov.

Apoi mult mai comod tramvaiul Satulung-Brașov.

Se organizează frumoase excursii mai lungi la Mănăstirea Cheia și Suzava, distanța între 30-40 km. Apoi Duminica se fac Serbări Câmpenești numite maialuri în mijlocul pădurii cu frumoasele și tradiționalele obiceiuri locale mocănești.

Viața e relativ efină, un prânz bun copios costă 30-40 lei, o cameră mobilată 1000-1200 lei lunar.

Deși anul acestă criza generală are repercuziuni profunde, în orice ramură de activitate și clase sociale, totuși constatăm cu mândrie că numarul vizitatorilor este mult superior ca în anii precedenți. Cauza e multiplă: Întâiu primează clima, situația geografică a satului, apoi viața relativ efină, aprovizionarea ușoară cu alimente și cele necesare, având la dispoziție mijloace bune și rapide de locomoțiune, lipsa de spoliațiune la populația mocăneasă, ospitalitatea, etc.

Dacă această stațiune ar fi dotată artificial cu amenajeri ca un parc cu o plantație, unde să cânte o muzică civilă sau militară, teren fiind *Grădina Domnească*, care să nu se expropieze, iar drumurile laterale ce converg spre mal și pădure, ar fi îngrijite amenajându-se nu cum sunt actualmente locuri de depozitarea guncaelor și alte lucruri de utilitate publică, Satulungul ar rivaliza întrecând cele mai mari stațiuni climaterice.

Să sperăm că toate aceste neajunsuri și desagremente vor fi rezolvate favorabil de noul Consiliu Comunal.

Deveniind astfel Satulungul un focar de atracție spre deplina noastră mulțumire.

FOLKLOR

Colindă

Este-un câmp mare, frumos,
 Și ieste 'nalbit de flori
 Da nu-i înalbit da flori,
 Ci este 'nalbit da oi.
 Da după oi cine umblă?
 Umblă bunul Dumnezeu
 C'un fluier mare de dor
 Când cu fluieru zicea,
 Oili că s'aduna:
 Oae, oae, birioae,
 Da când umblu după voi,
 M'am înalbit ca și voi...
 Și voi face trei cârduri,
 Trei cârduri la trei târguri:
 Mielușele Grecilor,
 Berbecuții Turcilor,
 Bătrâne creștinilor,
 La mulți ani.

Bălașa Vlad 69 ani

Până țese-un cot de pânză,
 Mâncă șapte unți de brânză:
 Țese-un cot,
 L-azvârlă 'n pod;
 Țese-o natră,
 Rupe-o spată,
 Pântre iți, pântre fușcei
 Paște-o scroafă cu purcei.
 Dă s'ar țese pânza 'n pat,
 In pat lângă bărbat,
 Toate-ar hi de măritat,
 Da să țese pe război
 Și se face lăturoi,
 Când ie zi de sărbătoare.
 Nici-un oscior nu mă doare;
 Când vine ziua lucrului,
 Vine boala trupului.

Acciași

FOLKLOR

1

Frunză verde de pe fagi
 Ne-am avut odată dragi
 Dar de când ne-am mâniat
 Ne-am dus, ne-am împrăștiat.

2

Eu m'am dus cloban prin stânci
 Tu te trecé în dor și plângi
 Eu m'am dus cloban la oi
 Tu îți verși lacrimi șirol.

Frunză verde de buhaș
 Am un bade clobănaș
 Seara îmi aduce caș
 Dimineața lapte dulce
 Mă sărută și se duce.

*

Dragă mi-i urda și cașul
 Dar mi-l mai drag clobănașul
 Urda, cașul să gătească
 Clobănașul să-mi trăiască.

După Dr. E. Precup
 Păst. în M-ții Rodnei

•

Cât oi fi și-oi mai trăi
 Mocănaș n'oi mai iubi
 Când e dragostea mai dulce
 Te lasă și la oi fuge.

S. Fl. Marian : Insectele

BIBLIOGRAFIE

Reviste

Darul Vremii. An. I No. 4-5
Redacția! Str. Stroescu No. 18
Cluj, director Victor Papilian.

Luceafărul literar și artistic.
Brăila An I No. 10-11. Număr
închinat lui Sandu-Aldea și No.
12 închinat poetului Panait Cer-
nea.

Astra Dobrogeană. An II No.
1. Apare la Constanța. Redac-
tor: Filip Aurel.

Peninsula Balcanică. Organ
pentru apărarea intereselor ro-
mânești în Balcani și Cadrilater.
Anul VIII No. 1, 2, 3, 4. Apare
lunar.

Tribuna cooperăției Ardelene.
An I No. 1, 2, apare lunar. Re-
dactor: Prof. Dr. Victor Jinga
Redacția și Administrația Cluj
Calea Reg. Ferdinand No. 5b

Ziare

Luceafărul. Dir. Ioan Savu.
apare lunar la Brăila.

Strigătul Oltului. Râmnicu-
Vâlcea Dir. Lt. col. S. Drăgo-
escu.

Rațunea apare săptămânal la
Botoșani.

Marea Noastră. Organ închi-
nat Culturei Dobrogene. Apare
la Constanța.

Cuvânt Moldovenesc organ al
asoc. „Astra“ basarabeană. A-
pare săptămânal la Chișinău.
B-dul Al. cel Bun No. 67.

Cuvântul liber. Foae politică
culturală pentru popor. Apare
la Sibiu.

Buciumul. Organ pentru apă-
rarea intereselor românești în
Cadrilater. Apare săptămânal la
Bazargic.

Conștiința națională Craiova
Curierul muncii R.-Vâlcea

INFORMATII

În seara zilei de 23-VI-1930 s'a produs un viu incident între patrurile de noapte ale comunei și câțiva indivizi ungar cari au încercat să fure de la casa D-lui Niță Ghelase unde era acasă numai fiica sa.

Totodată aduce la cunoștință pe această cale Onor. Pu-
blic Săcelean că în Satulung există două familii Ghelese:
familia Niță Ghelase unde s'a iscat susnumitul incident și
familia fostului moșier lăncu Ghelase care nu are nimic în
legătură.

BIBLIOTECA

Nume
 Adresa
 Nr. de ordine
 Data
 Autor
 Titlu
 An
 Editura
 Numar de ordine
 Data
 Autor
 Titlu
 An
 Editura
 Numar de ordine
 Data
 Autor
 Titlu
 An
 Editura

VIZITAȚI
Tipografia CONCURENȚA
V. DUMITRESCU

PLOEȘTI
 Str. Borbu Delavrancea 31

CÂMPINA
 Str. Lascăr Catargiu 1

Abonații revistei

Cóntinuare

Blebea Gh. Plevna, Ialomița
Boldur Ananie Dir. gim. Satulung
Boncolă M. Secretară Primăria Satulung
Bratu Ioan, Galați
Bucurenciu St. Căp. București
Butu I. I. R. Satulung
Ciceiu Ovidiu Ing. Dâmbovița-Fieni
Despan N. Urleasca, Brăila
Dragoș Gh. prof. Cluj
Drăgoiu Ioan, Galați
Frățici Ioan Ing. Timișoara
Ghia Ioan, Bazargic
Jinga V. Dr. Conf. univ. Cluj
Lacea Constantin Dr. prof. Cluj
Mandai Ioan, Constanța
Mihailă M. Satulung
Moldovan M. inv. Satulung
Moroianu Gh. Dr. prof. univ. Cluj
Mușă Nicolae Satulung
Nica Pascu, Brăila
Parpalea Ioan, Ciuc
Peneș Ioan maior-aviator, București
Peneș Alex Căp. București
Popea Marius Ing. Fieni-Dâmbovița
Popea Ioan, Satulung
Roșculeț Ioan, Satulung
Taraș Ioan prof. Satulung
Tocitu Paraschiva stud. București
Țânțu Moise Gherengic, Constanța

Va urma

Vizitați magazinul de
Coloniale și delicetese

Ioan Ovesea

BRAȘOV

Str. Hischer No. 2

Vizitați „Librăria Centrală”

Ștefan Herjenescu

Ploești — Piața Uniri

Casă de încredere

CITITI ȘI RASPANDITI
— REVISTA —

„Viața Săceleană”

Căutăm corespondenți pentru:

*Ploești, București, Brăila, Galați, Constanța, Buzău
Câmpina, Călărași și alte orașe.*

Oferte la redacția revistei.

Domniei-Sale

D. Post. Scoala Primara de stat.

Com. Turches

Str. Jud. Brasov

Prețul lei 20